

Asia: Hallituksen esitys Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn kalastussäännön muuttamisesta sekä Tenon kalastussopimuksen voimaansaattamista koskevan... (VN/2935/2020)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta (Luke) lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kalastussäännön muuttamisesta Norjan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan. Tavoitteena on, että sopimus tulee voimaan viimeistään 1.5.2024, jolloin nykyisen kalastussäännön voimassaolo päättyy.

2 Lausunto

Tenojoen lohikantojen tilan nopean heikkenemisen takia vesistön vuonna 2017 voimaan tullut kalastussääntö on osoittautunut vanhentuneeksi ja tehottomaksi lohikantojen hoitotyössä. Uusi kalastussääntöesitys mahdollistaa aiempaa paremmin lohikantojen tilaan sopeutetun kantojen hoidon sekä kalastuksen järjestämisen. Sääntöesitys mm. mahdollistaa vuositasolla kalastuksen määrän lisäämisen tai vähentämisen lohikantojen tilan perusteella. Lisäksi sääntöön on aiemmista Tenon säännöistä poiketen lisätty elementtejä (osallistumislupa ja opetuskalastus/kulttuuritapahtuma), joilla pyritään ylläpitämään ja siirtämään saamelaista kalastuskulttuuria myös olosuhteissa, jossa tavanomaista, laajamittaista lohenkalastusta ei voida biologisesti perustellen sallia.

Luonnonvarakeskus

katsoo, että sääntö on näin ollen oikein mitoitettu ja soveltuu Tenon vesistön lohikantojen nykyiseen ja lähitulevaisuudessa näköpiirissä olevaan tilanteeseen.

Luonnonvarakeskus esitti lausunnossaan 31.8.2023 (2172/00 04 05/2023) silloisesta luonnoksesta Suomen ja Norjan välisestä Tenojoen vesistön kalastussäännöksi joitakin huomioita epäselvistä ja tarkennusta vaativista kohdista. Suurin osa ja tärkeimmät näistä kysymyksistä ja ehdotuksista on huomioitu uudessa tekstissä.

Luonnonvarakeskus toistaa eräät sääntökohdat, jotka jäävät edelleen epäselviksi nykyisessä tekstissä.

Luku 5, 19§, Kielletyt vapakalastusalueet

Ala- ja Yläkönkään alueen vapakalastuksen täyskielto. Perusteet näiden kieltoalueiden perustamiselle jäävät edelleen epämääräisiksi, erityisesti kaikkien muiden, sangen tiukkojen rajoitusten rinnalla.

16.1.2024

4180/00 04 05/2023

Luku 7, 33§, Saalisilmoitus saalisrekisteriin

Tässä asiakohdassa kuvatut prosessit ja vastuut eri toimijoiden (Luke, LAPELY, Tenon kalatalousalue) olisi syytä selventää, vaikka kalastussäätöteksti ei välttämättä ole paras paikka sille.

Tenojoen lohikantojen hoidon ja kalastuksen säätelyn kokonaisuus sisältää tässä käsiteltävän sopimuksen soveltamisalueen, Tenon pääuoman, lisäksi sivujoet ja Norjan rannikkoalueen, joiden kalastusta säädellään kansallisesti. Yhden alueen säätelypäätökset todennäköisesti avaavat keskustelua ja poliittista painetta muuttaa toistenkin alueiden kalastusjärjestelyjä, joten yksittäisten ratkaisujen vaikutus lohenkalastuksen määrään ja kalastuskuolevuuteen kokonaisuudessaan tulee arvioida tarkasti.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 16.01.2024 klo 15:44:07.

Lausunnon valmistelija(t):

Jaakko Erkinaro
Panu Orell

Liitteet:

Tiedoksi: